

T. C.
TARIM ORMAN ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü
Milli Parklar Dairesi Başkanlığı

ÇANAKKALE
GELİBOLU YARIMADASI
TARİHİ MİLLİ PARKI

SEDDÜLBAHİR SAVAŞ ALANI
ANITSAL ÇEVRE DÜZENLEMELERİ
ULUSAL PROJE YARIŞMASI
ŞARTNAMESİ

SEDDÜLBAHİR SAVAŞ ALANI ANITSAL ÇEVRE DÜZENLEMELERİ

ULUSAL PROJE YARIŞMASI ŞARTNAMESİ

I. YARIŞMANIN KONUSU VE AMACI :

Antik devirden bu yana Doğu ile Batının karşı karşıya geldiği hemen her olay, Gelibolu Yarımadasında içinde yer aldığı Çanakkale Boğazı ve çevresinde oluşmuş ve yaşandığı devri etkilemiştir. Yaşamı bu yönü ile Mitolojiye geçen bu çevre, yeryüzünün geçmişi en çok tanınan bölgelerindedir.

Asrımızın ilk yarısında, denizde ve karada cereyan eden Çanakkale Savaşları da uluslararası alanda kuşkusuz aynı etkiye sahiptir.

Birinci Dünya Harbi başında Çanakkale Boğaz'ını geçerek İstanbul'u düşürüp, Avrupa'nın kuzey doğusundaki müttefikleri Çarlık Rusya'sına ulaşmak ve Almanya'ya karşı doğudan ikinci cepheyi açmak, İngiltere ve Fransa'nın politik ve stratejik amaçlarıdır.

Bu amacın önemini İngiltere Savunma Bakanı Lord Kitchener Çanakkale seferi başlarken vurgulamıştır.

"DONANMA-ÇANAKKALE BOĞAZI'NI AŞAR, İSTANBUL KENDİLİĞİNDEN TESLİM OLUR VE SİZ BAŞARIYA ULAŞIRSANIZ, BU BİR SAVAŞIN ZAFERİ DEĞİL, BÜTÜN BİR HARBİN GALİBİYETİ DLACAKTIR."

Bu amacın dışında, Çanakkale Savaşlarını etkileyen bir takım tarihi kuşku ve önyargılar da vardır.

Daha 31 Temmuz 1908'de, yani Meşrutiyetin ilanından bir hafta sonra, Çanakkale Savaşlarından yedi yıl önce İngiltere Dışişleri Bakanı Sir Edward Grey İstanbul'daki Büyük Elçisine dikkat çekici kuşkularını yazar:

"OLA Kİ TÜRKİYE GERÇEKTEN MEŞRUTİYETİ KURAR VE ONU YAŞATIP GÜÇLENİRSE, BUNUN SONUÇLARI ŞİMDİDEN HİÇ BİRİNİZİN KESTİREMEYECEĞİ ÖLÇÜDE OLUR, BUNUN MİSİRDA Kİ ETKİLERİ MÜTHİŞ OLUR VE TA.. HİNDİSTAN'DA DAHİ KENDİNİ DUYURUR."

Birinci Dünya Harbi sırasında İngiltere'nin Başbakanı olan Lloyd George'un, Türkiye'nin başarıları ile mazlum milletlere kötü örnek olacağı konusundaki korkusu ise, kuşkununda ötesinde kesinleşmiştir:

"İNGİLTERE İMPARATORLUĞU İÇİN, TÜRKİYE İLE SAVAŞIN ÖZEL BİR ONEMİ VARDI, DOĞUDAKİ PRESTİJİMİZ BAKIMINDAN-TÜRKLERİN YENİLİP İTİBARLARINI YİTİRMELERİ ÇOK ÖNEMLİ İDİ. TÜRK ORDULARININ ÜÇ SEFER YILI BOYUNCA, EŞ KOŞULLAR ALTINDA BİZİ BİR TAKIM SAVAŞLARDA ARKA ARKAYA YENMELERİ, DOĞULULARIN KAFASINDA KÖTÜ BİR İZLENİM BIRAKMIŞTIR."

Kısaca Çanakkale Savaşlarında, zamanla değişmesi doğal olan Politik ve stratejik amaç dışında, Çanakkale Boğazının binlerce yıllık tarihi kaderi tekrarlanmakta, doğu ile batı bir kere daha karşı karşıya gelmektedir. Bu kaderi, Sunday Times gazetesi yayın Müdürü E. Ashmead açıkca ortaya koymaktadır:

"...SON HAÇLI SEFERLERİNDEN BERİ İLK DEFADIR Kİ BAFI, DOĞUYA YÖNELMİŞ BULUNUYOR? HİRİSTİYANLIK ALEMİ, FATİH SULTAN MEHMET'İN 29 MAYIS 1453 MEŞ'UM TARİHİNDE BİZANS İMPARATORLUĞUNU İNDİRMİŞ OLDUĞU ŞİDDETLİ DARBENİN ÖCÜNÜ ALMAK İÇİN TOPTAN HAREKETE GEÇMİŞ BULUNUYOR."

"... BİR KAÇ HAFTA İÇİNDE KANLI SAVAŞLARLA KARŞILAŞACAĞIZ. BU, ÖYLE KANLI BİR SAVAŞ OLACAKTIR Kİ, NETİCESİ AYASOFYA TAPINAĞINI YA HİRİSTİYAN ALEMİNİN ELİNE DÜŞÜRECEK VEYAHUT DA HİLAL, ÜSTLERİ BAŞLARI KANLARA BOYANMIŞ YENİÇERİ ASKERİNİN İSTANBULA MUZAFFER OLARAK GİRDİĞİ GÜNDEN ÇOK ŞAN VE ŞEREFLE YAŞAYACAKTIR."

"...DİĞER SAVAŞ MEYDANLARINDAN ALINIP BURAYA YIĞILAN GEMİLER, SANKİ BİR TEK AMAÇ İÇİN, BELKİ DE HİRİSTİYANLIK ALEMİNİN TÜRKLERE KARŞI YAPABİLECEĞİ SON HAÇLI SEFERİ İÇİNDİR."

"...GEÇMİŞTEKİ HAÇLI SEFERLERİ, BAŞARI BAKIMINDAN O KADAR KAYDA DEĞER ŞEYLER DEĞİLDİR. HALBUKİ BU SONUNCUSU VE EN BÜYÜĞÜ OLAN HAÇLILAR, BİR ZAMANLAR VİYANA KAPILARINDAN KUDÜSE KADAR UZANMIŞ OLAN ESKİ OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN HER BİR KÖŞESİNDE KEMİKLERİ DAĞILIP KALMIŞ ORTA ÇAĞ ŞÖVALYELERİNİN ÖCÜNÜ ALACAKTIR."

"ŞUNA İNANMALIYIZ Kİ, DÜŞMANIMIZ MİLLİ VE POLİTİK VARLIĞI İÇİN SAVAŞACAK...YOKSA BOĞAZLAR GEÇİLDİĞİ ANDA TÜRK DEVLETİNDEN İZ KALMAYACAKTIR.... TÜRKLER SAVAŞACAK, YA YAŞAYACAK YAHUT YOK OLACAKLARDIR....BU GERÇEĞİ TÜRKLERDEN İYİ BİLEN YOKTUR. ÜMİTSİZLİK İÇİNDE OLAN TÜRKLER OLANCA ŞİDDET, KIZGINLIK VE HİDDETLE SAVAŞACAKLARDIR...."

Çıkarmayı yapanların kendi deyimleri ile, son haçlı seferleri başarılı olamamıştır, Çanakkale Boğazı geçilememiş, İstanbul düşmemiş veya General Hamilton'un çok daha çağdaş ve realist bir dille ortaya koyduğu gibi:

"OSMANLI BANKASI SOYULAMAMIŞTIR."

İngiltere ve Fransa'nın Rusya ile birleşememeleri sonucunda yeni bir uluslararası denge var olmuş ve hakimlerinin yenilebileceğini gören Mazlum Milletler, Osmanlı Devletinden sonra kurulan ve dünyada eşine rastlanmaz kurtuluş savaşları ve devrimlerle çağdaşlaşan Türkiye Cumhuriyetini örnek alarak, hürriyetleri için ayağa kalkmışlardır. Uluslar arası alandaki bu tarihi etkinlikler, yirminci asrın ikinci yarısında hala canlılığını sürdürmektedirler.

Ancak Çanakkale Savaşlarının uluslararası tarihi etkinliği dışında ulusumuz için asla unutulmayacak değeri vardır.

Bu savaşlarda, Dünya Coğrafyasının ve kaynaklarının çoğunluğuna hükmeden endüstri ve teknoloji alanında rakipsiz olan en büyük devletler sadece politik ve stratejik amaçlarla değil, fanatik duygu ve kuşkularla da yönlendirilerek ulusal varlığımızı yok etmek için Çanakkale Boğazına yüklenmişler ve gayelerine ulaşmak için bütün kaynaklarını sonuna kadar kullanmışlardır.

Kısaca Türk Ulusu Çanakkale Savaşlarında; "BÜTÜN DÜNYADA EMSALİ GÖRÜLMEMİŞ GALİBİYETLERİN TEMSİLCİLERİ" karşısında tarihinin en büyük savunmasını yapmış, var olmak ile yok olmak arasında en karanlık anını yaşamıştır.

Bu karanlık anda Türk Askeri, İngiltere ve Fransa'nın Ana Vatanlarının ve sömürgelerinin en seçme birlikleri ile savaşmış, kendisini dünyada yaşayan her renk insan karşısında sınamıştır.

"TÜRKLERİ TANIMAKTA ÇOK GEÇ KALDIĞIM İÇİN UPTANÇ DUYUYORUM" diyen Müttefiklerin Akdeniz Seferi Kuvvetleri Başkomutanı General Hamilton, 29 Nisan 1915 tarihli harp günlüğünde yazdığı gibi Bu Askeri tanımaştır:

"BİR KOMUTAN İÇİN EN BÜYÜK DÜŞMAN, ETRAFA KORKU SALAN KİMSEDİR. TÜRKLER GERÇEKTEN CESUR VE GÖRÜLDÜKLERİ YERDE KORKU YARATIYORLAR. MASAL KİTAPLARINDA DEĞİL, AMA SÜNGÜ TAKMIŞ PIRILTILAR İÇİNDE BİR UZUN İNSAN HATTI ALİAH ALLAH NARALARIYLA ÜZERİMİZE KOŞUYOR.....FAKAT BEN ONLARDAN, BİR, İKİ SİLAH ARKADAŞIMIN KORKTUKLARI KADAR KORKMUYORUM...ZARAR YOK KARAYA ÇIKTIK VE NE PAHASINA OLURSA OLSUN DİRİ VEYA ÖLÜ BU TOPRAKLARDA KALACAĞIZ."

Aynı Başkomutan 5 ay sonra 2 Eylül 1915 tarihinde İmroz'daki Karargah Çadırında geceleri kabus görmektedir.

"DÜN GECE ÇOK ACAYİP VE KORKUNÇ BİR RÜYA GÖRDÜM. ÇADIRIM İMROZ'DA OLDUĞU HALDE, HELLES BURNUNDA BOĞULUYORDUM. BOĞAZIMI SIKAN ELİN BASKISINI HALA HİSSEDİYORUM. SULAR BAŞIMA YAKLAŞIYOR...HİÇ BÖYLESİNE KORKUNÇ BİR RÜYA GÖRMEMİŞTİM."

Bu karanlığı yok etmek için Türkiye yetişmiş en seçkin neslini tüketmiştir.

Ve nihayet kendini feda eden bu neslin başında Mustafa Kemal vardır. Ulusal Önderin kişiliği Çanakkale'de tanınmıştır. Çanakkale'yi müttefiklere karşı savunan komuta kadrosunun içinde sadece Mustafa Kemal iki defa üst üste düşmanın çıkarma yapacağı bölgeleri ve çıkarmadan sonra izleyeceği hareketi kesinlikle tahmin etmiştir. Düşmanın Çanakkale'yi geçmesi halinde ise ulusumuzun yok edileceğini bilmektedir ve askerine şu günlük emri çıkarmıştır.

"BENİMLE BERABER BURADA MUHAREBE EDEN BİLCÜMLE ASKERLER KAT'İYEN BİLMELİDİRLER Kİ, ÜHDENİZE TEVDİ EDİLEN NAMUS VAZİFESİNİ TAMAMEN İFA ETMEK İÇİN BİR ADIM GERİ GİTMEK YOKTUR. HABU İSTİRAHAT ARAMANIN BU İSTİRAHATTEN YALNIZ BİZİM DEĞİL BÜTÜN MİLLETİMİZİN EBEDİYEN MAHRUM KALMASINA SEBEBİYET VEREBİLECEĞİNİ CÜMLENİZE HATIRLATIRIM..."

Cephanesi tükenmiş ve düşman karşısında geri çekilen bir avuç askerle, düşmanı durduran ve "KAZANDIĞIMIZ AN O ANDIR," dediği en kritik anları ulusumuza O kazandırmıştır.

"ASKERİNE ÖRNEK OLMAK, ONUNLA AYNI KADERİ PAYLAŞMAK İÇİN UFUK HATTININ ÜSTÜNDE DURUP DÜŞMANA HEDEF OLARAK, YÜREĞİNİN ÜZERİNDEKİ SAATE ŞARAPNEL PARÇASI YİYEREK, SIRASINDA 4 GÜN 4 GECE UYUMAYARAK, GENERALLERİN HER SAFINDA DÖĞÜŞ-

TÜĞÜ VE ERİLERİN ELLERİNDEKİ SİLAHI ATIP ÇIRTLAK GİRTLAKA BOĞUŞTUKLARI ASKERİMİZİN ALLAHIN ADINI ANARAK ŞAHANE BİR ŞEKİLDE VURUŞTUKLARI" her karşılaşmada birliklerinin başındadır.Şafak vakti düşman siperlerine karşı tek başına yürüyerek,elindeki kirbaçla işaret verip tümenini süngü hücumuna kaldırıp,"SON ÇAĞ TARİHİNİN BİR DAHA KAYDEDEMİYECEĞİ EN YÜCE SÜNGÜ BASKININI" gerçekleştiren O'dur.

27.Alaya "BEN SİZE TAARRUZU DEĞİL ÖLMİYİ EMREDİYORUM" diyen O'dur.57. alay O'nun komutası altında son ferdine kadar Şehit düşmüştür.

Kısaca Seferi Kuvvetler Komutanı Hamilton'un:

"ÇOK CESUR HARBEDEN VE ÇOK MÜKEMMEL SEVK VE İDARE EDİLEN ASIL TÜRK ORDUSU KARŞISINDAYIZ" dediği orduyu sevk ve idare eden kişidir Mustafa Kemal.

Winston Churchill,

Onun Çanakkale Savaşları ve Birinci Dünya Harbindeki ağırlığını "KARŞIMIZA YERYÜZÜNE YÜZ SENEDE BİR GELEN BİR DEHANIN ÇIKACAĞINI HESAP EDEMEZDİK" diyerek ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak,29 Ekim 1923'de kurulacak olan Türkiye Cumhuriyetinin varlığı Çanakkale Savaşlarında Mustafa Kemal ile bütünleşmiştir.Cumhuriyetimizin temeli Çanakkale'de atılmıştır.

Mustafa Kemal Çanakkale Savaşlarından yıllar sonra emrinde ve karşısında savaşan askerleri şöyle anmıştır:

"BURADA YATAN AZİZ ŞEHİTLERİMİZ...SİZİ HÜRMET VE SAYGIYLA ANIYORUZ.SİZ OLMASAYDINIZ,SİZ GÖĞÜSLERİNİZİ ÇELİK KALELERE SİPER ETMESEYDİNİZ BU BOĞAZ AŞILIR,İSTANBUL İŞGAL EDİLİR,VATAN TOPRAKLARI İSTİLAYA UĞRARDI.

"BİZ MEHMETÇİĞİMİZİ ANMAK İÇİN BÜYÜK,ÇOK BÜYÜK ANITLAR YAPMALIYIZ.FAKAT BU BİR İMKAN VE ZAMAN MESELESİDİR.BU TOPRAKLARIN O ZAMANKİ TÜRK HUDUTLARI İÇİNDE KALMASIYLA MEHMETÇİK EN BÜYÜK ABİDEYİ BİZZAT KURMUŞTUR."

"BU TOPRAKLAR ÜZERİNDE KANLARINI DÖKEN KAHRAMAN MUHARİPLER...BURADA BİR DOST VATAN TOPRAĞINDASINIZ,HUZUR VE SÜKUN İÇİNDE UYUYUNUZ.SİZLER,MEHMETÇİKLERLE YANYANA KOYUN KOYUNASINIZ.UZAK DİYARLARDAN EVLATLARINI HARBE GÖNDEREN ANALAR...GÖZ YAŞLARINIZI DİNDİRİNİZ,EVLATLARINIZ,BİZİM BAÇRIMIZDADIR.HUZUR İÇİNDEDİRLER VE HUZUR İÇİNDE RAHAT RAHAT UYUYACAKLARDIR.ONLAR BU TOPRAKLAR-

DA CANLARINI VERDİKTEN SONRA ARTIK BİZİM EVLATLARIMIZ OLMUŞLARDIR.

YarıŖmaya konu olan Seddülbahir savaŖ alanında,Çanakkale SavaŖlarının en önemlileri geçmiŖtir.

Seddülbahir SavaŖ Alanı Anıtsal Çevre Düzenlemeleri projelerinin elde edilmesi iŖi,Tarım Orman ve KöyiŖleri Bakanlığı tarafından serbest ulusal ve tek kademeli olarak yarıŖmaya çıkarılmıŖtır.

YarıŖmanın amacı,bu konuda günün Mimarlık,Mühendislik sanat anlayıŖı ile,etki ve kullanımı yönünden uygun çözümleri bulmak ve güzel sanatları teŖvik etmektir.

YarıŖmanın yürütülmesinde,YarıŖmanın özelliği dikkate alınarak "Bayındırlık ve İŖkan Bakanlığı Mühendislik ve Mimarlık Proje Yönetmeliđi" Genel olarak esas alınmıŖtır.

II. YARIŖMAYA KATILMA ESASLARI :

YarıŖma T.C uyruklu tüm sanatçılara açıktır.Sanatçıların mimar,peyzaj mimari ve heykeltraŖ ünvanına sahip kiŖilerden müteŖekkil bir ekip oluŖturmaları önerilir.YarıŖmacıların Ŗartname alarak,adres bırakmıŖ olmaları Ŗarttır.

III. YARIŖMANIN ŖEKLİ :

YarıŖma serbest,ulusal ve tek kademelidir.

YarıŖmacılar anıtların yapılacağı yeri gördüklerine dair bir belgeyi "Tarım Orman ve KöyiŖleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Çanakkale Orman Bölge BaŖmüdürlüğü,Eceabat Milli Park Müdürlüğünden" alacaklar ve buna karşılık kendilerine net 20.000 TL.ödenecektir.YarıŖmacıların bu ücreti alabilmesi için,Ŗartnameye uygun proje vermeleri Ŗarttır.Ödeme Tarım Orman ve KöyiŖleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı Müdürlüğünce yarıŖmanın sonuçlanmasından itibaren 1 ay zarfında yapılacaktır.YarıŖmaya Çanakkale'den girecek yarıŖmacılara bu ödeme yapılmaz.

IV. JÜRİ ÜYELERİ VE RAPORTÖRLERİN İSİM VE KİMLİKLERİ

A- DANIŞMAN JÜRİ ÜYELERİ :

Selami BAŞARAN

Güngör BAŞOL

Osman Zeki ORAL

İhsan ONRAT

Zeki ÖZEL

Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüdler Başkanlığı
Milli Savunma Bakanlığı İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı Fen Müşaviri
Kültür ve Turizm Bakanlığı Ankara Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürü
Bayındırlık ve İmar İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Mimari Proje Dairesi Başkanlığı Sağlık Yapıları Fen Heyeti Müdürü
Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Daire Başkan Yardımcısı

B- ASLI JÜRİ ÜYELERİ :

Prof.Doğan ERGİNBAŞ

Prof.Tamer BAŞOĞLU

Yük.Mim.Mustafa A.ASLANER

Prof.Dr.Nizamettin KOÇ

Y.Doç.Dr.Semra Siber ULUATAM

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Bina Programlama Bölümü Öğretim Üyesi
Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Öğretim Üyesi
Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi
A.Ü.Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi
Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi

C- YEDEK JÜRİ ÜYELERİ :

Y.Doç.Dr.Gönül EVYAPAN

Doç.Dr.Metin BAŞAL

Y.Müh.Mim.Vedat AYKAÇ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi
A.Ü.Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi
Dışişleri Bakanlığı Komptrolörlük Dai.Başkanlığı

D- RAPORTÖRLER :

Sevgi ANTEPLİ

Dilek DİRESKENELİ

Remzi ÖZKAN

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Dai.Bşk.Ziraat Yük.Müh. Bayındırlık ve İmar İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Mimari Proje Dairesi Başkanlığı Sağlık Yapıları Fen Heyeti Müdürlüğü Mimari Bayındırlık ve İmar İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Mimari Proje Dairesi Başkanlığı Tarım Yapıları Fen Heyeti Müdürlüğü Mimari

V- YARIŞMACILARDAN İSTENEN BELGELER :

A) İSTENİLEN RESİMLERİN SAYISI, ÖLÇEK VE ÇİZİLİŞ ŞEKİLLERİ :

1. VAZİYET PLANLARI

Yarışmacılar 1/1000 ölçeğinde tanzim edecekleri vaziyet planında anıt alanının hali hazır gezi yolu ile ilişkisini, otoparkları, leke olarak anıt alanını, diğer alanları ve yeşil alanları göstereceklerdir.

Yarışmacılar 1/200 ölçeğinde anıtların yakın çevresini gösteren bir vaziyet planı çizeceklerdir. Bu planlarda çevre düzenlemesine ilişkin tüm ayrıntılı bilgileri (mevcut ve yeni tesviye eğrileri, kotlar, önerilen yapısal ve bitkisel kullanımlar, dolaşım hatları, girişler, döşeme materyali, cinsi ve bunun gibi) net bir çizim tekniğinde açıklayacaklar ve yazacaklardır. Bu projede yer alacak bitki materyali türlerinin, özellikle ağaç ve çalılıkların, latince (Türkçe) adları yazılacaktır. Renk serbesttir. Bitkisel düzenlemede, daha çok çevrenin doğal bitki örtüsü örneklerinden yararlanılacaktır.

2. PLAN KESİT VE GÖRÜNÜŞLER

a) Yarışmacılar Tanıtma Merkezinin mimari projelerini (Plan, en az iki kesit ve cephe) 1/200 ölçeğinde vereceklerdir.

b) Yarışmacılar ayrı ayrı 4 anıt ve yakın çevresini gösteren 1/50 ölçekli plan kesit ve görünüş vereceklerdir. (Anıtlar ve yazıt için)

Yarışmacılar ayrıca gerekli gördükleri yerlerden 1/20 ve 1/5 ölçeklerinde malzeme cinsi ve uygulama sırasını açıklayan detaylar vereceklerdir. (Anıtlar ve yazıt için)

3. PERSPEKTİF

Yarışmacılar uygun gördükleri 2 yerden anıtların görsel etkisini en iyi biçimde açıklayan perspektif vereceklerdir. Renk serbesttir. (Anıtlar ve yazıt için)

4. MAKET

Anıt ve çevresini ifade eden maketler 1/50 ölçekte olacak, anıtları ayrı ayrı içerecek şekilde düzenlenecektir. Ayrıca gerekiyor ise 1/10 ölçeğinde detay maketi verilebilir. Her iki maket için renk ve malzeme serbesttir. (Anıtlar için)

5. PROJELERİN ÇİZİM VE SUNUŞ BİÇİMİ

Beyaz resim kağıdına çizilecektir. Sergileme kolaylığı bakımından projeye ait paftalar aynı veya katları büyüklüğünde olacak ve her paftanın sağ alt köşesine o paftanın asılma şemasındaki yeri çizilecektir. Projeler kuzey yönü pafta yukarisına gelmek üzere çizilecektir.

B) PROJELERE EKLENECEK OLANLAR :

İZAH RAPORU :

Yarışmacılar yazacakları bir izah raporunda düşündükleri mimari, plastik ve peyzaj değerlerini ve etkilerini açıklayacaklardır. Aynı bir raporda

gerekli görülürse statik ve aydınlatma tesisatı gibi mühendislik dallarında da açıklama yapabilirler.

C) KİMLİK ZARFI :

Yarışmacılar,projenin teslim edildiği ambalajın içine proje ile aynı rumuzu taşıyan ve üzerinde yazı makinası ile yazılmış "Seddülbahir Savaş Alanı Anıtsal Çevre Düzenlemeli Ulusal Proje Yarışması Kimlik Zarfı"ibaresi yazılı kapalı bir zarfın içine:

1. a. Yarışma şartlarını aynen kabul ettiklerini,
- b. Adını ve Soyadını,
- c. Mezun oldukları okulu ve diploma numarasını,
- d. Herhangi bir odaya üye iseler,oda sicil numarasını,
- e. Adreslerini bildirir imzalı bir belge koyacaklar.

Ayrıca yarışmacılar,bu belgede gerek gördükleri takdirde iş birliği yaptıkları inşaat mühendisi ve elektrik mühendisinin kimliklerini açıklayacaklardır.

2. Yarışmaya katılan proje sahiplerinden yarışmada ödül ve mansiyon kazanmadıkları halde kimliklerinin açıklanmasını isteyenler,kimlik zarfının üzerine "Açılabilir" kaydını koyabilirler.Üzerinde "Açılabilir" kaydı bulunan kimlik zarfları jüri tarafından projeleri ödül ve mansiyon kazanmamışlarsa da açılır ve kimlikleri açıklanır.

D) YARIŞMADAN ÇIKARMA :

1. Herhangi bir yerinde eserin sahibini tanıtan ve işaret bulunan eserler (el yazısı ile yazılmış açıklama notları bu işaretlerden sayılır. Açıklama raporları daktilo ile yazılır.Proje nüshaları üzerinde müellefin kimliğini belli edecek tarzda el yazısı bulunamaz.),

2. Kimlik zarfı,yerme görme belgesi zarfı bulunmayan projeler,
3. İzah raporu bulunmayan projeler jüri kararı ile tutanağa geçirilmek şartıyla yarışmadan çıkarılır,
4. Yarışmanlar Her dört konu ve yazıtlar için teklif vermek zorundadırlar,

E) YAZIŞMA ADRESİ ZARFI :

Yarışmacılar projelerindeki rumuzu taşıyan bir zarfın üzerine, "Seddül-
bahir Savaş Alanı Anıtsal Çevre Düzenlemeleri Ulusal Proje Yarışması Yazışma
Adresi Zarfı" ibaresini yazı makinası ile yazarak içine adreslerini koyacak-
lardır.

F) YER GÖRME BELGESİ ZARFI :

Yarışmacılar, projenin teslim edildiği ambalajın içine, proje ile aynı
rumuzu taşıyan ve üzerinde yazı makinası ile yazılmış "Seddülbahir Savaş Ala-
nı Anıtsal Çevre Düzenlemeleri Ulusal Proje Yarışması Yer Görme Belgesi Zar-
fı" ibaresi yazılı bir zarfın içine Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı Orman
Genel Müdürlüğü Çanakkale Orman Bölge Başmüdürlüğü Eceabat Milli Park Müdür-
lüğünden aldıkları yer görme belgesini koyacaklardır.

En son yer görme tarihi 23.3.1984 Cuma gününe kadardır.

VI. ÖDÜLLER TUTARI VE NASIL ÖDENECEĞİ :

ÖDÜLLER :

- | | |
|--------------|---------------|
| 1. ÖDÜLE NET | : 700.000 TL. |
| 2. ÖDÜLE NET | : 500.000 TL. |
| 3. ÖDÜLE NET | : 400.000 TL. |

MANSİYONLAR :

- | | |
|------------------|---------------|
| 1. MANSİYONA NET | : 200.000 TL. |
| 2. MANSİYONA NET | : 200.000 TL. |
| 3. MANSİYONA NET | : 200.000 TL. |

Ödül ve Mansiyon bedelleri, ödül kazanan her proje için ayrı ayrı net
olarak ödenecektir.

Yarışma sonunda jürinin değerlendirmesine göre yukarıda yazılı ödüller
ve mansiyonlar, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı tarafından sonucun gäze-
tede ilanından en geç bir ay sonra yarışmacılara 193 Sayılı Gelir Vergisi
Kanununun 29. Maddesine göre ödenir.

VII- YARIŞMACILARA VERİLECEK BELGELER :

- A. Şartname,
- B. İhtiyaç Programı,
- C. Seddülbahir Anıtlar Bölgesinde öngörülen merasim ve ziyaretler,
- D. 1/50.000 ölçekli Milli Park genel gelişme planı ve milli parktaki
mevcut tasarlanan anıtlar haritası,

E. 1/25.000 ölçekli, toprak etüdü, meteorolojik kıymetlerle, bitki örtüsünü kapsayan harita,

F. 1/1000 ve 1/200 ölçekli anıtların projelendirileceği çevrenin hali hazır haritaları,

G. Projelendirilecek anıtlara ait tarihi bilgiler.

VIII- PROJELERİN TESLİM GÜNÜ-YERİ VE ŞARTLARI :

Projeler 25.5.1984 tarihinde saat (9.00-17.00) arasında Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Dairesi Başkanlığı Gazi/ANKARA adresine elden teslim edilecektir.

IX- SORU VE CEVAPLAR :

Yarışmacılar 24.2.1984 günü saat 17.00'ye kadar ele geçmek üzere yarışmaya ait soruları Yarışma Raportörlüğü kanalı ile jüriden sorabilirler. Bu maksatla gönderilecek zarfların üzerine "Seddülbahir Savaşalanı Anıtsal Çevre Düzenlemeleri Ulusal Proje Yarışması Raportörlüğü" ibaresi ve (Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Dairesi Başkanlığı Gazi/ANKARA) adresi yazılacaktır. Soruların cevapları, son soru sorma tarihinden itibaren 15 gün içerisinde şartname alan bütün yarışmacılara taahhütlü olarak postalanacaktır.

X- JÜRİNİN TOPLANTI GÜNÜ:

Jüri, değerlendirme çalışmaları için 8.6.1984 günü saat 10.00'da toplanacaktır.

XI- PROJELERİ GERİ VERME ŞEKLİ :

Sergiden sonra derece alamayan projeler, serginin bitimini müteakip bir ay içerisinde elden Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Dairesi Başkanlığından alınacaktır. Bu süre içerisinde alınmayan projelerden, yarışmayı açan idare sorumlu tutulmaz.

XII- RUMUZ VE AMBALAJ ESASLARI :

Rumuz: 5 rakamlı, 1x4 cm. ebadında olup, her paftanın, raporların her sayfasının, zarfların ve ambalajların sağ üst köşesine yazılacaktır. Ambalajların ve zarfların üzerine projenin rumuzu ile "Seddülbahir Savaşalanı Anıtsal Çevre Düzenlemeleri Ulusal Proje Yarışması" ibaresi ve Tarım Orman ve Köyişleri Bak. Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Dairesi Başkanlığı Gazi/ANKARA adresi

yazılacaktır. Teklifler (Projeler, kimlik, yazışma, yer görme belgesi zarfı, izah raporu) kıvrılmadan, düz olarak bir ambalaj içerisinde maketler ise, ikinci bir ambalaj içerisinde teslim edilecektir.

XIII- PROJELERİN SERGİLENMESİ (GÜNÜ-SÜRESİ) :

Yarışmaya katılan bütün projeler sonucun ilanından sonra, 15 gün süre ile Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Milli Parklar Dairesi Başkanlığında sergilenecektir. Sergide yarışma şartnamesi ve jüri raporlarından örnekler bulundurulacaktır.

XIV- SONUÇLARIN İLAN ŞEKLİ :

Yarışmanın sonucu Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı Tarafından Basın ve Yayın aracılığı ile ilan edilecektir.

XV- İHTİLAFLARIN HALİ :

- Jüri kararlarına itiraz edilemez.
- Yarışmanın sonucundan sözleşmenin imzasına kadar geçecek sürede Bakanlık ile yarışmacı arasında doğacak anlaşmazlıklar, Ankara Mahkemelerinde çözümlenecektir.

XVI- BİRİNCİLİK ÖDÜLLERİNİ KAZANANLARA İŞİN NASIL VERİLECEĞİ:

- A. Ödül ve mansiyon kazanan projeler Bakanlığın malı olacaktır.
- B. Bakanlık, uygulama projeleri ve mesleki kontrollük hizmetlerini yarışmada birinciliği kazanan proje sahibine yaptıracaktır.
- C. İhtiyaç programı veya arsanın değiştirilmesi hallerinde idare uygulama projelerini ve eklerini, 1. ödülü kazanan müellif veya müellifler gurubuna yaptırıp yaptırmamakta serbesttir. Anıtların ve çevresinin tanziminin her biri için 25 Milyon TL., tanıtma merkezimin tanzimi için 50 milyon TL. maliyet olmak üzere, toplam 125 Milyon TL. maliyet tavanı tespit edilmiştir. Bu tavan hiç bir surette aşılmayacaktır. Uygulama projelerinin tanzimi ve mesleki kontrollük hizmeti için yapılacak sözleşmeler asli jüri üyelerinin katkıları ile ayrıca düzenlenecektir.

YARIŞMANLARIN UYMASI GEREKEN PRENSİPLER VE İHTİYAÇ PROGRAMI

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Master Plan Tarım Orman ve Kıyıları Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır. Bu planda Seddülbahir Savaşlarının cereyanına göre yarışma konusu anıtların gerçekleşeceği bölgeleri bağlayan ana yol tanzim edilmiş ve yukarıda anılan kurumca inşa edilmiştir.

Anıtların bu yolla bağlantısı ve bu bağlantıların yakınında beş otoyul geçmeyen otoparkların tanzimi yarışma konularındandır.

Seddülbahir Savaşlarının cereyan ettiği alanın son derecede dramatik topografyası büyük bir değişikliğe uğramamıştır. Bu alanda halen var olan boy çukuru, siper izleri sanki günümüzde savaş anını yaşatmaktadır. Bu izler Anıtsal çevre düzenlemelerinde bir öğe olarak değerlendirilebilir.

Yarışmanların projelendirilmesinin tümünde bu alanın anıtsal ve dramatik değerini ve topografyasını bozmamaya dikkat etmeleri ve anıtların yerlerini bu prensibe göre seçmeleri başlıca görevleridir.

Ayrıca çevre düzenleme çalışmalarında, daha çok yöre doğal bitki örtüsünün ilginç örneklerinden yararlanılacak, özellikle anıtlardan çevreye doğru giderek doğallaşan bir bitkisel doku oluşturulacaktır. Anıtlar çevresinin bitkisel kompozisyonunda, aşırı renk etkisi ve karmaşasından kaçınılacak, anıtların yaratacağı manevi etki yada duygunun, sade bir plantasyonla devamı sağlanacaktır.

- Seddülbahir Savaş Alanında cereyan eden savaşların anılarının ulusal ve uluslararası değeri vardır. Yarışmanlar bu değeri projelerinde diledikleri gibi anıtlara taşıyacaklardır. Ancak, anıtların yöreyi ziyaret edecek yerli veya yabancı her kişiye hitap edeceği dikkate alınmalıdır.

Gelibolu Yarımadasında 1944 yılında M.S.B. tarafından yarışmaya çıkarılıp, Hisarlık Tepesi inşa edilen Çanakkale Zaferi ve Meçhul Asker Anıtı Mimari değeri ve tören alanı, namazgah, müze gibi tamamlayıcı unsurlarıyla bir bütündür. Bu Bütünün yarım adada gerek yakın ölçekte insana, gerek uzak bakış açısından silüete etkisi ile hiç bir ikileme yer vermeyecek tek bir odak noktası olduğu kuşkusuzdur. Bu bakımdan, yarışmanların yarışma konusu anıtların tasarımında Çanakkale Zaferi ve Meçhul Asker Anıtının boyutları ile yarışmayacak ölçekte kalmaları kesinlikle gerekmektedir.

- Seddülbahir Savaş Alanında tarihi açıklamaları yarışma şartnamesi eki olarak verilen 4 ayrı anıt alanı (Alçitepe, Ertuğrul koyu, Zığındere, Kerevizdere) dolayısıyla 4 yarışma konusu seçilmiştir. Bu 4 konu dışında çıkarma yapanların Gelibolu Yarımadasına çıktıkları noktaları; Yarımada içerisinde ilerleyebildikleri yerleri, savunanların savunma noktalarını, her iki tarafın kayıplarını belirten ve açıklayan biçimleri son derecede yalın insan ölçeğinde yazıtların dikileceği düşünülmektedir. Bu yazıtlara neler yazılacağı, yazıtların yerleri ve sayıları çevre düzenlemesi ile birlikte zaman içinde belirlenecektir.

- Anıtlar ve Yazıtlarda dış etkilere dayanıklı kalıcı inşai malzemeler kullanılacaktır.

NOT: Yarışma alanları içinde kalan eski anıtların korunması veya kaldırılması kararı yarışmana bırakılmıştır.

ALÇITEPE ANITSAL ÇEVRE DÜZENLEMESİ İÇİNDE TANITMA MERKEZİ PROGRAMI

- Alçitepe civarında projelendirilecek anıtsal çevre, Alçitepenin milli parkın bu kesiminde ziyaretin başlangıç ve hakim noktası olması dolayısıyla bir tanıtma merkezi niteliğinde olacaktır. Bu tanıtma alanında bu bölgedeki muharebeleri ve Çanakkale Boğaz savaşlarını anlatan dış etkilere dayanıklı malzemeden imal edilmiş, sabit harita, maket v.b. elemanlar sergilenecektir. (Sergilenecek elemanlar uygulama projelerinin tanzimi sırasında tesbit edilecektir.)

Bu merkez, alışlagelmiş bir bina karakterinde olmayacaktır. Dış etkilere karşı yapay örtü elemanlarıyla korunabileceği gibi, kitleli yeşilliklerle korunan şevlerle ve setlerle tarif edilmiş, anıtlarla bütünleşen, bir anıtsal mekan olacaktır.

Tanıtma Merkezi Anıtsal Çevre düzenlemesi alanı : 500 m²

Otopark : Asgari 3 otobüs, 5 oto için

Hela gurubu : Toprağa gömülü olacaktır 2 erkek, 2 kadın kabinli

(Yeterince lavabo ve pisuvar)

Bekçi mahalli : 12 m²

Depo : 12 m²

NOT: Anıtsal düzenlemelerde dil birliğini sağlamak için her yarışman tanıtıcı yazıtların ve 4 adet anıtın ve tanıtma merkezinin projelerinin tümü-

nü tasarlayacak ayrı ayrı projelendirip,yarışmaya bu şartla katılabilecektir.

Ancak,jüri üyeleri her konuyu kendi içinde bağımsız değerlendirecekleri için,herhangi bir ödül bir veya birden fazla yarışman tarafından kazanılabılır.

Bu durumda ödüllerin bedelleri kazananlara ayrı ayrı ödenecektir.

SEDDÜLBAHİR ANITLAR BÖLGESİNDE ÖNGÖRÜLEN VE HALEN YAPILAN MERASİM VE ZİYARETLER:

Çanakkale deniz ve kara savaşlarının cereyan ettiği bölgelerde taraflar her yıl belli törenler yapmaktadır.

Yarışma konusu alanda,Çanakkale deniz ve bu bölgede cereyan eden kara savaşları askeri törenle kutlanacaktır.Kutlama,çevreye ve denize hakim Alçı Tepe'den başlayacaktır.Bu noktada savaşlar anlatılacak,Kerevizdere ziyaret edilecek,Hisarlık Tepe'de inşa edilmiş olan Çanakkale Zaferi ve Mechul Asker Anıtının tören alanında esas tören yapılacak,sırasıyla Ertuğrul Koyu, İkiz Koyu ve Zıgın Dere-Anıtsal Çevre Düzenleme Alanları da ziyaret edilerek tören tamamlanacaktır.

PROJELENDİRİLECEK ANITLARA AIT TARİHİ BİLGİLER

Çanakkale Boğazı karşısında 11 Ağustos 1914'den beri bekleyen ve dolayısıyla, boğazı abluka eden İngiliz filosu, gittikçe kuvvetlenmiş, kendilerine katılan yandaşlarının harp gemileriyle birlikte, adeta bir armada halini almıştır.

Alman Ordularının baskısı altında bunalan Rus Hükümeti, 2 Ocak 1915'de Kafkaslara doğru yönelen Türk taarruzlarının hafifletilmesi isteğinde bulunmuştu. Bu isteği fırsat bilen İngiltere ile Fransa, Boğazları Ruslardan önce ve özellikle onların karışmasına meydan vermeden ele geçirmeye karar verdi. Böylece hem durumu şüpheli olan Bulgaristanı da kendi yanlarına çekerek Almanları Balkanlar üzerinden de sıkıştırma olanağı bulacaklar ve hem de barış masasına daha güçlü olarak oturacaklardı.

Bu nedenlerle; Boğazın denizden zorlanarak Marmaraya girilmesine, İstanbul'u tazyik ederek harp dışı bırakılmasına karar verildi.

18 Mart 1915 günü Çanakkale Boğazını denizden zorlayarak geçmeye çalışan bu donanma, büyük bir yenilgiye uğramış, 7 saat süren muharebede 3 muharebe gemisi (Irresistible, Ocean, Bouvet) batmış, 3 muharebe gemisi de (Inflexible, Gaulois, Souffren) ağır yaralanmıştı. İnsan kayıpları da 800 ölü ve yaralıyı bulmuştu. Birleşik filo, hiç beklemedikleri bu sonuç üzerine çekilmek zorunda kaldı.

Yalnız Deniz Kuvvetleriyle Çanakkale Boğazının geçilemeyeceğini anlayan İngiliz ve Fransız Başkomutanlıkları, Çanakkale Boğazını ve boğaza dökülen mayın hatlarını koruyan merkez tabyalarını karadan yapılacak bir harekate susturmaya, bundan sonra donanmalarını Marmara Denizine geçirmeye karar verdiler.

Asıl kuvvetleriyle Seddülbahir kesimine, ikinci derecedeki kuvvetleriyle de Kabatepe kuzeyine çıkılacaktı. Küçük bir Fransız birliği, Kumkaleye mahdut hedefli bir çıkarma yapacak; Bolayır Bölgesinde düzenlenecek gösteriş hareketiyle da, hem Anadolu, hem de Saroz Bölgelerindeki Türk birliklerinin tespiti sağlanacaktı.

Arıburnu kesimine çıkan kuvvetlere, bölgelerinde kilit noktası olan Kocaçimen Tepe ilk hedef olarak verilmişti. Bu birlikler, buradan Maltepe

kesimine el atacak, Saroz bölgesindeki Türk birliklerinin Seddülbahir bölgesine kaydırılmasına engel olacaktı.

Seddülbahir kesimine çıkan kuvvetlere, günlük hedef olarak Alçitepe verilmmişti. Bu birlikler de, Alçitepe'den sonra, Kilitbahir platosuna el atacak, Boğazın iki cephesindeki tabyaları düşürecekti.

Bu sırada 5 nci Türk Ordusu, 2 Piyade Tümeni ve 1 Süvari Tugayı ile Saroz bölgesinde, 2 Piyade Tümeni ve 2 Jandarma Taburu ile Anadolu kesiminde tertiplenmiş, Gelibolu Yarımadasının savunmasına yalnız 9 uncu Tümeni bırakmıştı. Bigalı civarında bulunan 19 uncu Tümen de Ordu ihtiyatına alınmıştı.

9 uncu Tümen, 27 nci Alayın 2 nci Taburu ile Çamkoyu-Balıkçıdamları arasında; 26 nci Alayı ile Çam Tepe eski hisarlık arasında gözetleme ve savunmaya göre tertiplenmiş, kalan birlikleri ile Eceabat-Sarafin Çiftliği bölgesinde yerleşmişti.

Bir Avusturalya ve bir Yenizellanda Tümeninden oluşan ve Anzak adıyla tanınan Kolordunun 25 Nisan 1915 günü gün doğmadan önce Arıburnu kesimine, bir Fransız, bir İngiliz Tümeniyle bir Hind Tugayından oluşan birliklerin de gün doğarken Seddülbahir bölgesine çıkarılmasına başlandı. Seddülbahir bölgesinde (Hisarlık burnu, Ertuğrul koyu, Tekke koyu, İkiz koyu, Sarı tepe) 5 yere çıkarma yapıldı.

Alçitepe, Gelibolu Yarımadasının güney kesiminin kilit noktası durumundadır. Bu blok, Gelibolu Yarımadasının güneyine ve özellikle Çanakkale Boğazı kısmına hakimdir. Boğaz kıyılarına doğru yapılacak bir taarruz; harekatta önemli rol oynar. Bu bakımdan, Alçitepenin İngilizler tarafından ele geçirilmesi, Gelibolu Yarımadasının güney ucundaki müstahkem mevki çakılı topçularının tahribine ve hatta Anadolu yakasında bulunanların bile susturulmasına etken olur.

Alçitepeden ilerlenerek Kilitbahir platosuna el atılması halinde, Çanakkale Boğazını kapatan merkez tabyalarının tahribi, döşenmiş olan mayın hatlarını koruyan topların susturulması sağlanabilir. Dolayısıyla, mayınların toplanarak Boğazın açılması gerçekleşebilir.

Seddülbahir bölgesine çıkan İngiliz ve Fransız birliklerini göğüsleyen, Büyük Donanma desteğine rağmen onlara ağır zayıat verdiren ve kıyılarından bir adım bile ileri attırmayan kahraman 26 ncı Alay, 4 ncu Taburu ile Çamtepe-Yassitepe arasında, 3 ncü Taburu ile Sarıtepe burnu Seddülbahir arasında savunmaya göre tertiplenmiş, 2 nci Taburunu Kirte köyü güneyinde ihtiyata almıştı.

Bu şanlı alayın Tüm fertleri, karaya ayak basmaya yeltenen düşman kuvvetleri üzerine ateş ediyor, muharebe gemilerinden atılan çelik sağınağına aldırış etmeden kıyı hattında tutunanların üzerine ölüm saçıyordu. Mermisi bittiği zaman süngüyü kullanarak onları denize dökmeye çalışıyordu.

Kıyıları cesetlerle dolmuş, şaşkın dönen çıkarma taşıtları öteye beriye kaçışmaya başlamıştı.

Çıkarmayı destekleyen 12 muharebe gemisiyle 15 muhrip, atışlarıyla, savunan ve karşı taarruzlarla kendilerini mahveden Türk kahramanlarını eritmiş, geriden gelen ihtiyatlar, üzerlerine kaydırılan topçu ateşlerine rağmen ileri atılarak savaflara katılmıştı.

Ertuğrul K yu batısına çıkan İngiliz ve İrlanda hassa taburları, mevcut ateş üstünlükleri ve 13 kat fazla olan mevcuduna rağmen kahraman 10 uncu bölüğün karşısında bozguna uğramış, pekçok subay ve erleri daha karaya ayak basma sırasında çıkarma araçlarındayken ölmüş, kıyıya atlayabilenler de bu akibetten kurtulamamıştı.

10 ncu bölüğün üzerine yönelen donanma ve makineli tüfek ateşleri şahlanan bu kahramanları durdurmaya yetmemişti. Ne varki bunlarda zayıat vermekte ve erimekteydi. Önce 3 ncü tabur ihtiyatındaki 9 ncu ve 1 nci Bölüklerin ve sonra da Kirte Köyünde bulunan Alay ihtiyatının duruma müdahalesi ve karşı taarruzları, düşmanı kıyıları örten sırtlar hattında durdurmuş, düşmanın bir günde ele geçireceklerini sandıkları Alçitepe çok uzaklarda kalmış, ancak kıyıyı örten ilk tepeler hattına kadar ilerliyebilmişlerdi. Bu muharebeler sırasında 26 ncı Alayın 3 ncü Taburunun 13 Subayından 7 si, 1120 erinden 630'u şehit ve yaralı olarak muharebe dışı kalmıştı.

Karaya ayak basan İngiliz ve Fransız kuvvetleri, elbette bu hatta kalarak gayelerini gerçekleştiremezlerdi. Onlar, Türk ordusunu küçük görmüş, bir gün

içinde Alçitepeyi ele geçireceklerini sanmışlardı.Şimdiki durum değişmiş,güçlü Türk Ordusunun karşısında olduklarını anlamışlardı.Alçitepeyi ele geçirmek ve hareketi devam ettirerek Çanakkale Boğazını açmak için,girişilen hareketin sürdürülmesi ve bu amaçla çıkarma birliklerinin takviyesi gerekiyordu.

İki tümene ulaşan Fransız birlikleri,Kanlıdere'nin doğusunda;3 tümen ve 1 tugaydan oluşan İngiliz birlikleri ise,Kanlıdere'nin batısında yer almıştı. Bu birlikler,Kirte Köyü genel istikametinde tam üç kez taarruz etmiş ve fakat başarıya ulaşamamıştı.İleri hatlarıyla Kerevizdere güney sirtaları Yüzbaşı Şevki Sırtı,Yüzbaşı Süreyya Sırtı,Kirte köyü güneyindeki sirtlar ile Zığındere hattına kadar ilerliyebilmişlerdi.

Bu kez batıdan,Zığındere bölgesinde girişecekleri bir taarruzla Türk birliklerini kuşatmayı denemeye kalktılar.

Yeniden takviye edilen ve 5 İngiliz tugayı ile 1 Hind tugayından oluşan İngiliz kuvvetleri,kara ve deniz topçularının desteği altında,siklet merkeziyle Zığındere-Ege Denizi arasından olmak üzere,28 Haziran 1915'te taarruza geçti.

33 ncü Alayı sağda,126 ncı Alayı solda cephede,ihtiyata aldığı 127 ncı Alayı ile Yassitepe bölgesinde bulunan kahraman 11 ncı Tümen Zığındere batısından taarruz eden ve Keçiöresi-Tiryandefil çiftliği güney hattına kadar ilerleyen İngiliz birliklerini durdurmayı başardı.Güney Grup Komutanlığınca gönderilen ihtiyat birliklerinin de taarruza katılması üzerine,asıl muharebe hattının büyük bir kısmının tekrar ele geçirilmesi sağlanmıştı.

Çok kanlı ve fedakarane çarpışmalarla geçen bu muharebeler sırasında,yalnız 11 ncı Tümenin verdiği zayıat,10 subay ve 2003 eri bulmuştu.Bir haftaya yakın süren bu muharebelerde,tekmil Türk zayıatı ise 16.000'di.

Zığındere muharebelerinden sonra Türk birliklerinin morallerinin büyük ölçüde kırıldığı ve cephane mevcudunun kritik duruma düştüğünü sanan İngiliz ve Fransız Komutanlığı,bu defa Kerevizdere üzerinden taarruza geçmeye ve böylece Alçitepeye ulaşmaya karar verdiler.

3 İngiliz Tugayından oluşan 52 ncı İngiliz Tümeni,Yüzbaşı Süreyya sırtı-Yüzbaşı Şevki sırtı arasından,2 Fransız tümeninden oluşan birlikler de,Çesaret sırtı kuzeyinden Hilal Sırtı genel istikametinde taarruza geçti.Gemi

toplarının attığı 305 mm.lik mermilerin gürültüsü,havaya yükselen toz ve duman,kara topçularının mermilerinin patlama seslerine karışan İngiliz ve Fransızların hurra sesleri,Türklerin Allah Allah diye kükremeleri,muharebe alanına korkunç bir görünüş vermekteydi,Türk topçuları,gerek donanmanın ateşi ve gerekse kara topçularının 3 saat süren ve 60.000'ne yakın mermi attıkları bombardımanlara rağmen,düşmanlarına göz açtırmamış,Anadolu yakasındaki Türk topçuları da Fransız birliklerine kan kusturmuştu.

Alçıtepeye ulaşabilmek için yapılan Kerevizdere muharebeleri,Türk süngüsünün kesin zaferiyle sonuçlanmış,düşmanlarını bir daha taarruza yeltene-miyecek duruma getirmişti.

Yalnız 2 nci Kerevizdere muharebeleri sırasında İngilizler 7700,Fransızlar 4500 kayıp vermişti.Türk zayıyatı ise,9462'yi bulmuştu.